

MET WIE ZIT DE POLITIEK AAN TAFEL, MET DE ONZICHTBARE MACHT OF DE BOEREN?

Echte verandering komt vanuit mensen, en wordt mogelijk gemaakt door beleid

De macht van grote bedrijven is enorm, en de politiek is te afhankelijk van hun lobby. Volgens Jessica Duncan, hoofddocent aan Wageningen University & Research, is het tijd voor een radicale verandering. Akkerbouwer Hero Havenga de Poel laat zien dat het anders kan. Hij werkt samen met de natuur en deelt zijn kennis met andere boeren.

Bedrijven hebben disproportioneel veel invloed en geen enkele motivatie voor radicale verandering, stelt Jessica Duncan, onderzoeker voedselbeleid, duurzame landbouw en voedselsoevereiniteit en universitair hoofddocent aan Wageningen University & Research. Tegelijkertijd benadrukt biologisch akkerbouwer Hero Havenga de Poel uit Kloosterburen (Groningen) het belang van samenwerking: "Je bent met z'n allen boer. Ik kan veel dingen van een gangbaar boer leren en andersom."

Duncan wijst op de complexiteit van het huidige voedselsysteem, waarin grote bedrijven een dominante rol spelen. "Deze bedrijven hebben vaak meer invloed op beleidsvorming dan kleine boeren of burgers," legt ze uit. "Hun primaire doel is winst maken, niet het creëren van een duurzaam voedselsysteem. Daarom zien we dat echte systeemverandering vaak wordt tegengehouden door deze machtige spelers."

Voor Duncan is het duidelijk dat er structurele veranderingen nodig zijn om tot een rechtvaardiger en duurzamer voedselsysteem te komen. "We moeten kijken naar wie er werkelijk profiteert van het huidige systeem en wie de kosten draagt. Vaak zijn dat niet dezelfde partijen."

SAMENWERKING TUSSEN BOEREN

Hero Havenga de Poel heeft een andere benadering. Als biologisch akkerbouwer in Groningen ziet hij de waarde van samenwerking tussen verschillende soorten boeren. "Er is vaak een kloof tussen biologische en gangbare boeren, maar dat hoeft niet zo te zijn," vertelt hij. "We hebben allemaal dezelfde uitdagingen: het weer, de markt, de regelgeving. Door samen te werken kunnen we van elkaar leren."

Havenga de Poel gelooft in de kracht van praktische samenwerking. "Een gangbare boer kan mij veel leren over efficiënte mechanisatie, terwijl ik hem kan laten zien hoe je zonder chemische middelen kunt werken. Het gaat niet om wie er gelijk heeft, maar om hoe we samen beter kunnen boeren."

SYSTEEMVERANDERING VAN ONDEROP

Terwijl Duncan de nadruk legt op de noodzaak van structurele veranderingen van bovenaf, ziet Havenga de Poel mogelijkheden voor verandering van onderop. "Verandering begint bij de boeren zelf," meent hij. "Als we laten zien dat het anders kan, en dat het ook nog eens goed werkt, dan volgen anderen vanzelf."

Duncan erkent het belang van initiatieven van onderop, maar benadrukt dat deze niet genoeg zijn. "Individuele boeren kunnen veel bereiken, maar zonder structurele veranderingen in beleid en marktwerking blijven ze zwemmen tegen de stroom in. We hebben beide nodig: verandering van onderop én van bovenaf."

DE ROL VAN KENNIS EN ONDERWIJS

Beide zijn het eens over het belang van kennis en onderwijs. Duncan pleit voor meer kritisch denken over het voedselsysteem. "We moeten studenten leren om niet alleen te kijken naar technische oplossingen, maar ook naar de sociale en politieke aspecten van voedselproductie." Havenga de Poel ziet de waarde van praktische kennisuitwisseling. "Veel kennis zit in de hoofden van ervaren boeren, zowel biologisch als gangbaar. Door die kennis te delen, kunnen we allemaal beter worden."

TOEKOMSTPERSPECTIEF

Voor de toekomst zien beide gesprekspartners verschillende wegen naar verandering. Duncan benadrukt de noodzaak van politieke actie: "We moeten de macht van grote bedrijven inperken en meer ruimte geven aan kleinere spelers en burgers om het voedselsysteem te beïnvloeden." Havenga de Poel blijft optimistisch over de kracht van samenwerking: "Als we ophouden met elkaar te bekritisieren en beginnen met samen oplossingen zoeken, kunnen we veel bereiken. De uitdagingen zijn groot, maar samen zijn we sterker."

Over Jessica Duncan

Jessica Duncan is universitair hoofddocent aan Wageningen University & Research, waar ze onderzoek doet naar voedselsystemen, voedselzekerheid en landbouwbeleid. Ze heeft uitgebreide ervaring in internationale ontwikkeling en heeft gewerkt aan projecten in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Duncan is gespecialiseerd in de politieke economie van voedsel en de rol van verschillende actoren in voedselsysteemtransities.

Over Hero Havenga de Poel

Hero Havenga de Poel is een ervaren akkerbouwer en bodemspecialist die zich richt op regeneratieve landbouwpraktijken. Hij heeft jarenlange ervaring in het ontwikkelen van duurzame teeltmethoden en werkt nauw samen met onderzoeksinstituten om innovatieve oplossingen voor bodemgezondheid te testen en implementeren. Zijn werk draagt bij aan het begrip van hoe landbouw en natuurbeheer hand in hand kunnen gaan.

